

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
С. Македонија

Воронешки државен универзитет
Русија

Университет имени Гоце Делчева,
г. Штип, С. Македония

Воронежский государственный университет
Россия

Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

Voronezh State University
Russia

Петта меѓународна научна конференција

Пятая международная научная конференция

Fifth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

8-9 октомври 2020 / 8-9 октябрия 2020 / 8-9 October 2020

Штип

Штип

Stip

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
С. Македонија
Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
С. Македонија
Goce Delcev University in Stip,
N. Macedonia

Воронешки државен универзитет
Русија
Воронежский государственный университет
Россия
Voronezh State University
Russia

Петта меѓународна научна конференција

Пятая международная научная конференция

Fifth International Scientific Conference

**ФИЛКО
FILKO**

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЯ, КУЛЬТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

8-9 октомври 2020 | 8-9 октябрия 2020 | 8-9 October 2020

Штип

Штип

Stip

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

ФИЛКО
FILKO

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)
Марјана Розенфелд (руски јазик)
Билјана Иванова (англиски јазик)
Снежана Кирова (англиски јазик)
Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Костадин Голаков
Наташа Сараfoва
Ирина Аржанова
Кире Зафиров

Адреса на организацискиот комитет:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

316.7(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција филологија, култура и образование (5 ;
2020 ; Штип)

Зборник на трудови / Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО
филологија, култура и образование, 8-9 октомври 2020, Штип = Сборник
статей / Пятая международная научная конференция ФИЛКО филология,
культура и образование, 8-9 октября 2020, Штип = Conference proceedings
/ Fifth International scientific conference FILKO philology, culture and
education, 8-9 October 2020, Stip. - Штип : Универзитет “Гоце Делчев”,
2021. - 465 стр. ; 21 см

Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-787-2

1. Напор. ств. насл.

а) Културологија -- Собири

COBISS.MK-ID 52932613

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Жана Грачева, Филолошки факултет при ВГУ
Весна Коцева, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Ковалов, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Драгана Кузмановска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Татјана Стојановска Иванова (Македонија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Софија Алемпиевиќ (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волф Ошлис (Германија)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Михал Ванке (Полска)
Мајкл Рокланд (САД)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Неџати Демир (Турција)
Шерифе Сехер Ерол Чалџшкан (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонтат (Франција)
Марија Рејес Ферер (Шпанија)
Технички секретар
Нагаша Сарафова
Јована Караниќиќ-Јосимовска
Ирина Аржанова
Главен и одговорен уредник
Драгана Кузмановска

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Жанна Грачева, Филологический факультет при ВГУ
Весна Коцева, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Виолета Димова, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)
Даниела Коцева (Македония)
Драгана Кузмановска (Македония)
Ева Ѓергиевска (Македония)
Мария Кусевска (Македония)
Силвана Симоска (Македония)
Татјана Стојановска-Иванова (Македония)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Софья Алемпиевич (Россия)
Татјана А. Тернова (Россия)
Татјана Атанасоска (Австрия)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Юлиа Дончева (Болгария)
Биљана Марич (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)
Вольф Ошлис (Германия)
Волфганг Моч (Германия)
Мария Рейес Феррер (Испания)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Ева Бартос (Польша)
Михал Ванке (Польша)
Майкл Рокланд (США)
Даниела Костадинович (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Тамара Валчич-Булич (Сербия)
Ахмед Гюншен (Турция)
Неджати Демир (Турция)
Шерифе Сехер Эрол Чалышкан (Турция)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)
Ученый секретарь
Нагаша Сарафова
Йована Караникич-Йосимовска
Ирина Аржанова

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Марьяна Розенфельд (русский язык)

Бильяна Иванова (английский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Костадин Голаков

Наташа Сарафова

Ирина Аржанова

Кире Зафиров

Адрес организационного комитета

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Zhana Gracheva, Faculty of Philology, VGU
Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Daniela Koceva (Macedonia)
Dragana Kuzmanovska (Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Marija Kusevska (Macedonia)
Silvana Simoska (Macedonia)
Tatjana Stojanovska-Ivanova (Macedonia)
Violeta Dimova (Macedonia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Sofya Alempijevic (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Tatjana Atanasoska (Austria)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)
Wolf Ochlies (Germany)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Ewa Bartos (Poland)
Michal Wanke (Poland)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Maria Reyes Ferrer (Spain)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Necati Demir (Turkey)
Şerife Seher Erol Çalışkan
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Michael Rockland (USA)
Conference secretary
Natasha Sarafova
Jovana Karanikic-Josimovska
Irina Arzhanova
Editor in Chief
Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)
Maryana Rozenfeld (Russian)
Biljana Ivanova (English)
Snezana Kirova (English)
Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Kostadin Golakov
Natasha Sarafova
Irina Arzhanova
Kire Zafirov

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faculty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Suzana R. Bunčić - ANDRIĆ'S EARLY STORIES WITH ELEMENTS OF ALLEGORY AND SATIRE	13
2. Катерина Видова - ГЛАГОЛСКИОТ ПРИЛОГ ВО УЛОГА НА ПРИЛОШКА ОПРЕДЕЛБА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК И НЕГОВИТЕ АНГЛИСКИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	19
3. Ана Витанова - Рингачева - СОБИРАЧИТЕ НА МАКЕДОНСКОТО НАРОДНО ТВОРЕШТВО ОД ЦЕПЕНКОВ ДО ДЕНЕС (НА 100-ГОДИШНИНАТА ОД СМРТТА НА МАРКО ЦЕПЕНКОВ)	27
4. Бранка Гривчевска - МОДУЛАЦИЈАТА КАКО ПРЕВЕДУВАЧКА ПОСТАПКА ВО МАКЕДОНСКИОТ ПРЕВОД НА РОМАНОТ „ПАЛОМАР“ ОД ИТАЛО КАЛВИНО	33
5. Сашка Грујовска-Миланова - ИНТЕГРАЦИЈА НА ГЕРМАНИЗМИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	43
6. Јованка Денкова - СОЦИЈАЛНИТЕ РАСКАЗИ НА АНТОН ПАВЛОВИЧ ЧЕХОВ И БОРИС БОЈАЦИСКИ	49
7. Марија Ѓорѓиева Димова - ИНТЕРДИСКУРСИВНИТЕ ДИЈАЛОЗИ НА ЛИРИКАТА.....	57
8. Ивана Ѓорѓиева, Александар Нацов - ГАСТРОНОМСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ИСТОЧНИОТ РЕГИОН НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА.....	69
9. Биљана Иванова, Драгана Кузмановска, Снежана Кирова ПРЕДНОСТИ ПРИ УЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ОД НАЈМАЛА ВОЗРАСТ	75
10. Билјана Ивановска, Марија Кусевска, Цвета Мартиновска Банде ЈАЗИЧЕН КОРПУС НА МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ ПО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ	79
11. Лела Ивановска - КРЕАТИВНОСТА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК	87
12. Natka Jankova Alagjovska - INTERCULTURAL COMMUNICATION CONGITION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHERS IN OUR COUNTRY AND ABROAD	95
13. Сашка Јовановска - УСВОЈУВАЊЕ ВТОР ЈАЗИК- ПЕДАГОШКА ГРАМАТИКА	105
14. Луси Караниколова-Чочоровска - „ПРОСВЕТИТЕЛСТВОТО ВО ЈУЖНОСЛОВЕНСКИТЕ ЛИТЕРАТУРИ“ (ПРЕГЛЕД)	113
15. Карначук Ирина Јурьевна - ПОРЯДОК СЛОВ И ИНВЕРСИЈА КАК СПОСОБИ ВЪРАЖЕНИЯ ЕКСПРЕССИВНОСТИ	119
16. Милена Касапоска-Чадловска - ГРАМАТИКАТА ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ	123
17. Лидија Ковачева - ДЕМОНОЛОШКИТЕ ПРЕТСТАВИ КАЈ АСИРЦИТЕ И БАБИЛОНЦИТЕ	133
18. Славчо Ковилоски - ПРОТОТИПИ НА ЖЕНСКИ ЛИКОВИ ВО МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ И ФОЛКЛОРОТ ОД XIX ВЕК	141
19. Весна Кожинкова - РЕФЕРЕНЦИЈАЛНОСТА ВО РОМАНОТ „МЕМОАРИТЕ НА АЛБЕРТ АЛНШТАН“ ОД КИРЕ ИЛИЕВСКИ.....	149

20. Кристина Костова, Марија Крстева, Наталија Попзарјева, Крсте Илиев, Драган Донеv - ДРАМАТА ВО СРЕДЕН ВЕК КАКО ОСНОВА ЗА ОЗНАЧУВАЊЕ НА КУЛТУРНИОТ ИДЕНТИТЕТ ВО АНГЛИЈА	155
21. Мирјана Коцалева, Александра Стојанова, Билјана Златановска, Наташа Стојковиќ - ПРИМЕНА НА РАЗЛИЧНИ МЕТОДИ НА УЧЕЊЕ НА ИНФОРМАТИЧКИТЕ ПРЕДМЕТИ	163
22. Весна Коцева - ГЛАВНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА КОМУНИКАТИВНИОТ ПРИСТАП	169
23. Весна Коцева, Марија Тодорова - ОСНОВНИ НАЧЕЛА НА ПРИРОДНИОТ ПРИСТАП НА КРЕШЕН И ТЕРЕЛ	177
24. Даниела Коцева, Шукрије Барути, Снежана Мирасчиева - ЈАЗИКОТ И ГОВОРОТ ВО ФУНКЦИЈА НА ОПШТЕСТВЕНА И ИНДИВИДУАЛНА АДАПТАЦИЈА	183
25. Даниела Коцева, Снежана Мирасчиева - РЕФЛЕКСИЈАТА НА ОДДЕЛНИ ТЕЛЕВИЗИСКИ СОДРЖИНИ И ПОЈАВАТА НА НАСИЛСТВО КАЈ ДЕЦАТА	191
26. Драгана Кузмановска, Лидија Ристова, Биљана Иванова МОЌТА НА ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ ВО СВЕТОТ НА РЕКЛАМИТЕ	199
27. Marija Kusevska - WHERE DIRECTNESS AND INDIRECTNESS RESIDE	207
28. Лидија Лумпова - СООТНОШЕНИЕ ГОЛОСА АВТОРА И ГОЛОСОВ ГЕРОЕВ В ХУДОЖЕСТВЕННИХ СИСТЕМАХ ТОЛСТОГО И ДОСТОЕВСКОГО (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНА -ЭПОПЕИ Л.Н. ТОЛСТОГО «ВОЙНА И МИР», РОМАНОВ Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО «ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ», «ИДИОТ», «БРАТЪЯ КАРАМАЗОВЫ»)	215
29. Ранко Младеноски - ХИПОТЕКСТОТ ВО ПОЕЗИЈАТА НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ	223
30. К.А. Нагина - ТВОРЧЕСТВО Л.Н. ТОЛСТОГО В ПРОСТРАНСТВЕ СОВРЕМЕННОГО ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ	233
31. Георгий Недюрмагомедов - ФОРМИРОВАНИЕ МЕТАПРЕДМЕТНЫХ УМЕНИЙ УЧАЩИХСЯ ОСНОВНОЙ ШКОЛЫ В ПРОЦЕССЕ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	241
32. Першина Татьяна Ивановна - ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОЕКТНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ ПО ГЕОГРАФИИ	247
33. Мария Попова - РОЛЬ И ФУНКЦИИ МУЗЕЕВ В ФОРМИРОВАНИИ СОВРЕМЕННОГО ГУМАНИТАРИЯ	253
34. Vesna Prodanovska-Poposka - ACQUIRING PROPER PRONUNCIATION: AN OVERVIEW OF A SET OF EXERCISES FOR IMPROVING ENGLISH LONG /i:/ AND /u:/ VOWELS	259
35. Цветанка Ристова Магловска, Младен Мицевски ИСКУСТВЕНО УЧЕЊЕ КАКО АЛАТКА ЗА ИНСПИРИРАЊЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ВО УГОСТИТЕЛСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ	265
36. Петја Рогич, Драган Донеv - МИНАТИТЕ ВРЕМИЊА ВО БУГАРСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ПРЕВОД НА „ВУЈКО ВАЊА“ ОД АНТОН ПАВЛОВИЧ ЧЕХОВ ВО ОДНОС НА МИНАТИТЕ ВРЕМИЊА ВО СРПСКИОТ ПРЕВОД	273

37. Наташа Сарафова - ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА И КУЛТУРНИТЕ ПОЛИТИКИ ВРЗ ВИДЛИВОСТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ КНИЖЕВНОСТИ (Пример : Норвешка книжевност)	281
38. Наташа Сарафова, Марица Тасевска - АСПЕКТИ НА КНИЖЕВНИТЕ ИНДУСТРИИ ВО НОРВЕШКА	291
39. Simona Serafimovska - STRUCTURE OF THE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS AT THE UNIVERSITIES IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA	297
40. Елена Владимировна Сидорова - ЛОГИЧЕСКИЕ ОШИБКИ В ПИСЬМЕННЫХ РАБОТАХ УЧАЩИХСЯ	305
41. Александра Стојанова, Мирјана Коцалева, Наташа Стојковиќ, Билјана Златановска - ПРИМЕНА НА VARK МОДЕЛОТ ВО ПРОЦЕСОТ НА УЧЕЊЕ	311
42. Анета Стојановска-Стефанова, Марија Магдинчева-Шопова - ПРЕДИЗВИЦИТЕ ОД ПОЛИТИЧКАТА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА ЗА ДРЖАВИТЕ	319
43. Aleksandra P. Taneska, Blagojka Zdravkovska-Adamova CREATING SYLLABUS AND DEVELOPING GRADING CRITERIA FOR MACEDONIAN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES AT SEEU ACCORDING TO NEEDS BASED ANALYSIS	327
44. Ольга Тихонова - И.В. ГЁТЕ КАК КИНОПЕРСОНАЖ: К ПРОБЛЕМЕ ДИАЛОГА ЛИТЕРАТУРЫ И КИНО	337
45. Марија Тодорова, Весна Продановска-Попоска - ГЛАСОВНИТЕ СИСТЕМИ НА ШПАНСКИОТ И НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	345
46. Емилија Тодоровиќ - ОБРАЗОВАНИЕ И ПРАКТИКА: УЧЕЊЕ ПРЕКУ РАБОТА-НОВ КОНЦЕПТ ЗА ПРАКТИЧНА ОБУКА ВО ТЕХНИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ	351
47. Elena Trajanovska, Maja Gjurovikj, Biljana Ivanova - STANDARDS-BASED EDUCATION IN ACHIEVING LANGUAGE INTEROPERABILITY	357
48. Nina S. Ćeklić - NARRATIVE-STYLISTIC FEATURES IN THE NOVEL LETTERS TO DANILO KIŠ BY FILIP GAJIĆ	365
49. Уљянова Марина Алексеевна - ГЕНДЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СЕМАНТИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ СЛОВА ВЗГЛЯД	373
50. Славица Урумова-Марковска - ПРОСВЕТИТЕЛСКИОТ ЛИК НА СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ ВО ПРЕДАНИЈАТА И ЛЕГЕНДИТЕ	383
51. С.Н. Филошкина, Ж.А. Борискина - АВТОР В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГИ Г. ГРИНА “Getting to Know the General. The Story of an Involvement”, 1984.)	391
52. Наталија Хабарова - АНГЛИЙСКИЕ ЗАИМСТВОВАНИЯ В СРЕДСТВАХ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ	397
53. Ольга Швецова - ЯЗЫКОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ «ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОЭМЫ» А.С. МАКАРЕНКО	407
54. Васко Шутаров - КУЛТУРА И КУЛТУРНА ДИПЛОМАТИЈА ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА	415

ПРЕДНОСТИ ПРИ УЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ОД НАЈМАЛА ВОЗРАСТ

Биљана Иванова¹, Драгана Кузмановска², Снежана Кирова³

¹виш лектор, Филолошки факултет - УГД, biljana.petkovska@ugd.edu.mk

²вонр. проф., Филолошки факултет - УГД, dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

³виш лектор, Филолошки факултет - УГД, snezana.kirova@ugd.edu.mk

Апстракт

Во нашето општество на различни нации и јазици учењето и зборувањето на повеќе од еден јазик се смета за предност. Зборувањето втор или странски јазик за една личност претставува можност да комуницира со поголем број на луѓе, зголемувајќи ги нивните образовни, социјални и професионални можности. Ако ги прашате луѓето, многу од нив ќе одговорат дека најдобро време за учење на јазик е кога си дете. Но, дали покрај бенефитите кои тоа дете ќе ги добие од учење и говорење на јазикот не постојат ли и некои недостатоци од учењето на странски јазик, особено ако го изучуваат деца кои се во градинка?

Во овој труд ќе ги разгледаме предностите при изучувањето на странски јазик од најмала возраст и дали истиот треба да се учи и како да се учи според одредени програми и закони.

Клучни зборови: *странски јазик, предности, деца од најмала возраст*

ADVANTAGES OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE FROM EARLY CHILDHOOD

Biljana Ivanova¹, Dragana Kuzmanovska², Snezana Kirova³

¹senior lecturer, Faculty of Philology - UGD, biljana.petkovska@ugd.edu.mk

²ass. prof., Faculty of Philology- UGD, dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

³senior lecturer, Faculty of Philology - UGD, snezana.kirova@ugd.edu.mk

Abstract

In a society of different nations and languages, speaking several languages is highly appreciated. For a person, speaking a second or a foreign language represents an opportunity to communicate with a greater number of people, at the same time increasing their educational, social, and professional possibilities. If you ask them, many will answer that the best time to start learning a language is when you are a young child. This paper deals with the advantages of learning a foreign/second language from early childhood, whether it should be learnt since kindergarten, and what norms and standards should be followed.

Key words: *foreign language, advantages, children of early age*

Вовед

Најсложеното и дискутирано прашање што се јавува кај лингвистите, психолозите и филозофите за јазикот е: како детето учи странски јазик и од кога треба да почне да го учи? Учењето јазик е природно. Бебињата се раѓаат со способност да го научат јазикот што значи дека учењето започнува уште при раѓање. Многу експерти веруваат дека учењето јазик пред возраст од десет години им овозможува на децата да зборуваат правилно и течно. Затоа, без оглед на тоа што помалите деца ќе се запознаат со странски јазик во своите рани години, тие имаат поголеми шанси да го владеат јазикот. Истражувањата сугерираат дека периодот од раѓање до 10-годишна возраст е најдобро време да се воведат нови јазици кај мало дете. Од друга страна, учењето јазик, освен мајчин јазик, може да обезбеди развој на доживотна способност за поголема комуникација со другите луѓе. Ако ги прашате луѓето, многу од нив ќе одговорат дека најдобро време за учење на јазик е кога си дете.

Кога е најдобро да се почне со изучување на странски јазик?

Децата кои имаат само еден мајчин јазик се подготвени да го изучуваат странскиот јазик околу својата четврта година, што сепак зависи и од детето во однос на желбата, опкружувањето, концентрацијата, подготвеноста за памтење, повторување и слушање. Кога детето се наоѓа помеѓу 4 и 6-годишна возраст, најдобро е да го изучува странскиот јазик преку игра. Тоа значи дека детето ќе го учи само тоа што го интересира преку забавен начин на учење како што е играта, песната и глумата. За разлика од децата, возрасните го учат јазикот и доколку не им е интересен, но, сепак, знаат дека со неговото изучување можат да постигнат одредена цел која си ја имаат зацртано при изучувањето на странскиот јазик. Ако се прави споредба меѓу изучувањето на странскиот јазик од страна на децата и на возрасните, децата се оние на кои им е многу полесно да ги изучуваат од причина што кога се наоѓаат помеѓу 0 и 10 годишна возраст многу полесно ги усвојуваат интонацијата, ритмот, структурата и изговорот на одреден јазик. Тоа значи дека учењето од мали нозе претставува добар почеток за непрекорен изговор во иднина и дека тоа позитивно се одразува на интелектуалните способности на една личност и поставува основа за запознавање и учење на други култури, комуницирање со различни личности со кои не може да се комуницира на мајчиниот јазик, или усовршување на јазикот на факултет.

Како да се учи странски јазик од најмала возраст

Во најраниот период од својот живот децата ги откриваат гласовите (или гестовите) на нивниот јазик, учат како да изговараат слогови и ги поврзуваат со нивното значење. Овие процеси се одвиваат истовремено, и бараат од децата да ги употребат своите способности додека учат. Малите деца лесно ги решаваат јазичните загатки со кои се соочуваат, дури и надминувајќи ги очекувањата. Природните експерименти во кои децата се соочуваат со минимална изложеност на јазик може да го откријат степенот на вродените капацитети за учење јазик и нивниот ефект врз создавањето и промената на јазикот. Учењето на јазикот кај децата е несвесно, длабоко и поврзано со емоциите, што укажува на учество на обете хемисфери на мозокот. Левата хемисфера е логична, аналитичка, полна со правила и граматика, додека десната страна е онаа со која внимаваме, забележуваме, гледаме и оценуваме одредена целина. Порано се сметало дека при изучувањето на странски јазик се користела само левата страна на мозокот

но се открило дека само со таа страна не можеме да го изучуваме јазикот и дека ни е потребна и десната хемисфера, што значи дека овие две страни на мозокот мора да се обединат при постигнувањето на целта, во случајов изучување на еден јазик. Тоа значи дека пред да ја користиме левата хемисфера прво ја вклучуваме десната со која забележуваме, а потоа левата со која анализираме.

Во градинка и основно училиште се воведуваат странски јазици. Малите деца учат полесно од средношколците. Бебињата имаат зачудувачка способност да апсорбираат. И во сложениот свет денес, странскиот јазик не е луксуз - тоа е неопходност. Сега знаеме дека изучувањето странски јазик нуди изненадувачки придобивки за децата (Bloch, C., & Edwards, V., 1999). Истражувањата покажаа подобрена способност за комуникација, подобар когнитивен развој, побогата културна свест и, на крајот, подобри можности за работа за оние кои знаат странски јазик. Уште повеќе, од денешните деца ќе се бара да владеат со два јазика додека стигнат на факултет.

Децата започнуваат да учат јазици уште при раѓање (доенчињата обрнуваат внимание на гласот на своите родители, за разлика од случајните гласови, дури и на други јазици) и навистина не ги совлададе суптилностите пред да наполнат десет години. Навистина, ние никогаш не престануваме да го учиме нашиот јазик. (Singleton, D., 1981)

За нас наставниците најважно е да ги разбереме нашите студенти односно ученици и да откриеме кој начин најмногу му лежи на секој студент и на истиот да се приспособиме, бидејќи некои од нив повеќе ја користат левата страна на мозокот, а другите десната. Што се однесува до тоа до кога е најдобро да се изучува странскиот јазик, не постои одредена старосна граница што значи дека дури и кога луѓето ќе наполнат 60 па и повеќе години имаат флексибилност на мозокот и способност на учење која ја поседуваат и децата, но, сепак, тоа зависи од тоа колку тие го вежбаат мозокот со читање на книги, решавање на крстозбори итн. за истиот да не се опушти и да не покаже максимум кој при изучувањето на странскиот јазик се бара од него.

Предности од изучување на странски јазик

Една од важните предности на совладување на странски јазик е пристап до подобри можности за работа, а и лицето ќе најде на подлабоко разбирање на сопствената култура и културата на другите нации и народи. Придобивките од познавање на странски јазик во денешното општество вклучуваат зајакнување на економската конкурентност на надворешната политика, подобрување на глобалните комуникации и одржување и управување со политичките и безбедносни интереси на една земја. Истражувањата покажаа дека, ако децата учат јазици пред пубертет, ќе имаат изговор кој што ќе биде рамен на изворниот говорител. Покрај тоа, близината на детето која ќе ја има со културата на другите нации додека го учи странскиот јазик ги проширува неговите погледи на свет и му дава можност да комуницира со други луѓе. Сега знаеме дека учењето странски јазик нуди изненадувачки придобивки за децата како што се подобрена способност за комуникација, подобар когнитивен развој, побогата културна свест и, во крајна линија, подобри можности за работа за оние кои знаат странски јазик (Ferreira, F., & Morrison, F. J., 1994). Уште повеќе, од денешните деца ќе се бара да владеат два јазика додека стигнат на факултет.

Истражувањата сугерираат дека од раѓање до 10-годишна возраст е најдобро време да се воведат нови јазици кај мали деца. Детето ќе го научи

јазикот побрзо, ќе го совлада подобро и најчесто го зборува со скоро мајчин изговор. Најновите истражувања покажуваат дека мало дете до 5-тата година може да научи и обработи до пет јазици. Многу родители размислуваат како да внесат нов јазик во животот на нивното дете. Многу експерти се согласуваат дека најдобро е двојазичен пристап за многу мало дете. Денешните родители ја знаат важноста да се биде двојазичен. Сега тие само треба да знаат каде да се обратат за помош во наоѓање забавни и достапни двојазични производи што ќе го внесат целниот јазик во животот на нивното дете. Интернетот го направи нивното пребарување многу полесно отколку пред пет години.

Заклучок

Раното детство е најдобро време за стекнување јазик. Леснотијата за учење странски јазик се намалува со возраста. Како што детето се приближува до пубертетот, природата на учење јазик и складирање се менува, станувајќи се помалку флексибилна. Многу експерти веруваат дека учењето јазик пред возраст од десет години им дозволува на децата да зборуваат правилно и течно. Затоа, ако деца од помала возраст ќе се запознаат со странски јазик, тие имаат поголеми шанси да научат да го владеат. Од друга страна, учењето јазик, освен мајчин јазик, може да обезбеди развој на доживотна способност за поголема комуникација со другите.

Референци:

1. Bloch, C., & Edwards, V. (1999). Young children's literacy in multilingual classrooms: Comparing developments in South Africa and the UK.
2. Dörnyei, Z. (2005). The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
3. Ferreira, F., & Morrison, F. J. (1994). Children's metalinguistic knowledge of syntactical constituents: Effects of age and schooling. *Developmental Psychology*, 30, 663-678.
4. Gardner, R.C., & Lambert, W.E. (1972) Attitudes and motivation: Second language learning. Newbury House
5. Markus, H., & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41(9), 954-969.
6. Singleton, D., Age as a factor in second language acquisition. Dublin: Trinity College, Centre for Language and Communication Studies (CLCS Occasional Paper 3), and Alexandria, Virginia: ERIC Reports ED 217 712, 1981.70pp.
7. Petkovska, Biljana and Kuzmanovska, Dragana and Kirova, Snezana (2015) Зошто да се учат странските јазици? Годишен зборник 2015 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 6. pp. 223-227. ISSN 1857-7059